

РЕЦЕНЗИЯ

във връзка с открита процедура по публична защита на дисертационен труд на тема **Застраховането при интегрирани здравно-социални услуги в домашна среда**, разработен от докторант **Надежда Димитрова Тодоровска, D020214102**, за придобиване на образователната и научна степен „Доктор“ по Докторска програма „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка (застраховане и социално дело)“

Рецензент: доц. д-р **Пламен Петков Йорданов** - хабилитиран по научната специалност 05.02.05 „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка (социално осигуряване)“, Свидетелство № 26420 от 19.07.2010 г. на ВАК, определен на първо заседание на Научно жури в състав, утвърден със Заповед № 552 от 02.07.2019 г. на Ректора на СА „Д. А. Ценов“ – Свищов.

I. Общо представяне на дисертационния труд

Представеният дисертационен труд е в обем 169 стр. и съдържа списък на съкращенията (стр. 2), съдържание (стр. 3-5), увод (стр. 6 - 9), три глави (стр. 10 – 151), заключение (стр. 152 – 155), декларация за оригиналност и достоверност (стр. 156), списък на използвана литература и източници на информация, представени като библиография (стр. 157 – 162) и три приложения (стр. 163 – 169). В подкрепа на изложението са разработени и представени 4 фигури и 19 таблици. Списъкът с използвана литература и източници на информация включва 67 позиции, 21 от които на латиница, в т.ч. теоретико-аналитични изследвания, нормативна база и източници на статистически данни.

Обект на изследване са интегрираните здравно-социални услуги като възможност за реорганизация на социалната и здравната системи в България. **Предмет** на изследването са начините за въвеждане и финансиране на интегрираните здравно-социални услуги в домашна среда, в това число чрез застраховането, с оглед ефективно използване на намаляващия брой на

кадрите, обслужващи здравната и социалната системи в страната. Усилията са насочени към аргументиране на **тезата**, че застраховането, в изпълнение на своята основна възмездителна функция, успешно може да подпомогне процеса по въвеждане на интегрираните здравно-социални услуги в домашна среда, посредством разпределение на обособен застрахователен фонд, образуван съобразно идеята за взаимопомощ. Основна **цел** на изследването е да се разгледат възможностите на застраховането, като вид специфична дейност, да подпомогне финансирането, респективно поетапното въвеждане на интегрираните здравно-социални услуги в домашна среда в нашата страна. Формулирани са и осем конкретни научноизследователски задачи, които са определящи по отношение на логиката и структурата на изложението:

- в първа глава са разгледани съдържателните характеристики на интегрираните здравно-социални услуги, аргументирана е необходимостта от тяхното въвеждане и развитие в България и са представени част от финансово-организационните аспекти на прилагането им в три европейски страни;
- във втора глава са коментирани параметрите на здравната система, спецификата на лечебните заведения и съществуващата относима нормативна регламентация на социалните услуги в контекста на вижданията на автора относно условията и възможностите за развитие и очакваните социално-икономически ефекти от прилагане на модела на интегрираните здравно-социални услуги в България;
- в трета глава са изследвани възможностите за използване на технологията на застрахователната защита за разгръщане потенциала на интегрираните здравно-социални услуги в България, във връзка с което е разработен модел на застраховка, покриваща разходите за тях.

II. Прещенка на формата и съдържанието на дисертационния труд

Проблемите на развитието на социалната сфера се отличават с изключителна важност и с това провокират оправдан и засилен изследователски интерес. Сравнително нова за практиката и недостатъчно разработена в теоретико-методологически аспект, обаче, е проблематиката на развитието на интегрираните здравно-социални услуги в България, от което

произтичат както актуалността, така и значимостта на представения дисертационен труд.

Представеният дисертационен труд е в достатъчен обем. Обектът, предметът, тезата, основната цел и поставените изследователски задачи са коректно формулирани и са определящи по отношение на логиката и структурата на изложението. Изразените авторови становища са добре изразени и аргументирани. Обработен е подходящият обем теоретико-методологическа и емпирична информация. В подкрепа на изложението е разработен и представен достатъчен илюстративен материал. Използваният инструментариум е адекватен на философията на съвременното икономическо научно изследване. В хода на работата е постигнато и необходимото изпълнение на поставените изследователски задачи, както следва:

- изведени са съдържателните характеристики на интегрираните здравно-социални услуги (*в изпълнение на задача № 1*);
- коментирана е необходимостта от въвеждането на интегрирани здравно-социални услуги в България (*в изпълнение на задача № 3*);
- представен е европейски опит в областта на интегрираните здравно-социални услуги (*в изпълнение на задача № 3*);
- разгледани са организационните аспекти и съвременните проблеми на развитието на здравната ни система (*в изпълнение на задача № 4*);
- изразено е становище относно рационалната организационна структура на звено за предоставяне на интегрирани здравно-социални услуги в домашна среда (*в изпълнение на задача № 5*);
- извършена е оценка на социално-икономическите ефекти от въвеждането на интегрирани здравно-социални услуги в домашна среда (*в изпълнение на задача № 6*);
- очертано е мястото на застраховането при финансирането на интегрираните здравно-социални услуги в домашна среда (*в изпълнение на задача № 7*)
- аргументирани са предложения, позволяващи оползотворяване капацитета на популярни, но недостатъчно използвани застрахователни

продукти за развитие на интегрираните здравно-социални услуги в домашна среда в България (*с което е постигнато изпълнение и на задача № 8*).

Дисертационният труд е балансиран, изложението е систематизирано. Изследването е добре изпълнено в стилово и научно отношение и е съобразено с правилата на научната етика.

Авторефератът е в общ обем 36 страници и коректно отразява както изложението в дисертационния труд, така и постигнатите изследователски резултати.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд

Част от представените в дисертационния труд обобщения и авторови коментари обогатяват научното познание в областта на изследваната проблематика и имат характер на приноси. Като достойнства на дисертационния труд могат да бъдат посочени:

- обобщенията, посветени на съдържателните характеристики на интегрираните здравно-социални услуги през призмата на българската действителност, възприемани като рационален начин за комплексно удовлетворяване на специфични потребности в домашна среда на хора с хронични заболявания и/или трайни увреждания;

- проученият чужд опит, професионалният коментар на възможностите и оценката на ефектите от повсеместното прилагане на здравно-социалните услуги в България;

- изследването на възможностите за използване на застраховането за развитие на интегрираните здравно-социални услуги в домашна среда в България.

Считам, че представените в приложената Справка научни и научно-приложни приноси, които приемам напълно, твърде скромно отразяват теоретико-методологическите аспекти на резултатите от изследването на съдържателните характеристики и организационно-технологичния облик на интегрираните здравно-социални услуги в домашна среда, споменати като основа за разработване на предложената организационна структура на Център „Домашни грижи“ за предоставяне на услугите в домашна среда.

Вижданията на автора по дискутираната проблематика са представени на научни и научнопрактически конференции (2 доклада) и чрез публикации в специализирани издания (2 статии).

IV. Критични бележки, въпроси и препоръки по дисертационния труд.

Със задоволство констатирам, че докторантката добросъвестно и отстоявайки вижданията си е работила и по отразяване на бележките и препоръките, отправени при обсъждане на разработката на катедрени заседания. В представения дисертационен труд не забелязвам съществени пропуски и слабости. Препоръчвам насочване на бъдещата работа към развитие и популяризиране, в т.ч. и чрез научни и приложни изследвания, на интегрираните здравно-социални услуги в домашна среда.

V. Заключение

Представеният дисертационен труд представлява задълбочено, логично построено, коректно проведено и завършено научно изследване, съдържащо необходимите реквизити и удовлетворяващо приложимите изисквания на нормативната уредба. Поставената изследователска теза е аргументирана, целта и задачите са постигнати. Това ми дава основание да изразя положително становище и да предложа на почитаемото Научно жури да присъди на **Надежда Димитрова Тодоровска** образователната и научна степен „Доктор“ по Докторска програма „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка (застраховане и социално дело)“.

Свищов, 29. 07. 2019 г.

Рецензент:
(доц. д-р Пл. Иорданов)